

Bazı Menkul Satış Sözleşmelerinde Dövizle Ödeme Yasağı Kalktı

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ’de (“Tebliğ”) 21 Nisan 2022 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yapılan değişiklikle birlikte, Türkiye’de yerleşik alıcılar için, taşıt sözleşmeleri hariç olmak üzere, menkul satış sözleşmelerinde, sözleşme kapsamındaki tüm ödemelerin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak yerine getirilmesi yönünde bir kararlaştırma yapılması durumunda, bu yükümlülüklerin Türk lirası cinsinden yerine getirilmesi gerektiği yönünde düzenleme yapılmıştı.

Bu düzenlemeyi takiben, 21 Nisan 2022 tarihinde, Hazine ve Maliye Bakanlığı (“Bakanlık”) bir duyuru yayınlamış ve esasen, taşıt sözleşmeleri hariç olmak üzere, bazı menkul satış sözleşmelerinde sözleşme bedelinin döviz cinsinden ödenebileceği belirtilmişti. Bakanlık, bu duyuru ile döviz cinsinden ödeme yapma yasağına ilişkin düzenlemeye belli durumlarda muafiyet getirmiş olsa da, bu duyuru yasal dayanağı haiz olmadığı için uygulamada mağduriyetlere sebep olmaktaydı.

Bu doğrultuda, farklı sektörlerden gelen talepler ve uygulamadaki sorunların incelenmesi sonucunda, 28 Şubat 2024 tarihli ve 32474 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan, Tebliğ’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No: 2024-32/69) ile Tebliğ’in menkul satış sözleşmelerini düzenleyen 8. maddesinin 9. fıkrasında değişiklik yapılarak Bakanlık duyurusundaki muafiyetler yasal dayanağına kavuşturulmuş ve bahsi geçen dövizle ödeme yasağına ek istisnalar getirilmiştir.

Yapılan değişiklikle birlikte aşağıdaki kapsamda kalan sözleşmelerde ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden yerine getirilebilecektir:

a) 19 Nisan 2022 tarihinden önce akdedilen menkul satış sözleşmelerinin ifasına ilişkin olarak, 19 Nisan 2022 tarihinden önce dolaşıma girmiş bulunan döviz cinsinden kıymetli evraklar kapsamındaki ödeme yükümlülükleri;

b) 19 Nisan 2022 tarihinden önce düzenlenmiş faturalara ilişkin ödeme yükümlülükleri;

c) Borsa İstanbul A.Ş. Kıymetli Madenler ve Kıymetli Taşlar Piyasasında döviz cinsinden gerçekleştirilen kıymetli maden ve kıymetli taş alım satım işlemlerine ve bu işlemlerin takasına ilişkin ödeme yükümlülükleri;

ç) 8 Aralık 2004 tarihli ve 25664 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Dış Ticaret Sermaye Şirketi Statüsüne İlişkin Tebliğ (İhracat: 2004/12) ve 2 Temmuz 2004 tarihli ve 25510 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sektörel Dış Ticaret Şirketleri Statüsüne İlişkin Tebliğ

(İhracat: 2004/4) kapsamında, aracılı ihracat sözleşmesine dayanarak Dış Ticaret Sermaye Şirketleri (DTSS) veya Sektörel Dış Ticaret Şirketleri (SDTŞ) üzerinden gerçekleştirilecek ihracatlar ile 17 Ağustos 2022 tarihli ve 5973 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan İhracat Destekleri Hakkında Karar kapsamındaki İhracat Konsorsiyumu ve 24 Ağustos 2022 tarihli ve 5986 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan E-İhracat Destekleri Hakkında Karar kapsamındaki E-İhracat Konsorsiyumu statüsüne sahip şirketler üzerinden aracılı ihracat sözleşmesine dayanarak gerçekleştirilecek ihracatlara yönelik menkul satış sözleşmeleri kapsamındaki ödeme yükümlülükleri;

d) Gümrük beyannamesine tabi tutulan ihrakiye satış ve teslimi dahil 27 Ekim 1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanunundaki transit ve gümrük antrepo rejimleri ile geçici depolama ve serbest bölge hükümlerinin uygulandığı malların teslimine ilişkin akdedilen menkul satış sözleşmeleri kapsamındaki ödeme yükümlülükleri;

e) Serbest bölgede faaliyet gösteren firmalar ile dış ticaret işlemleri kapsamında yapılan menkul satış sözleşmesine konu malların teslimine ilişkin ödeme yükümlülükleri.

Yukarıda listelenen ve daha önce Bakanlık duyurusuna istinaden uygulama alanı bulmuş olan ilk üç bent için geçerlilik tarihi 21 Nisan 2022 olarak belirlenirken, geri kalan bentler için yürürlük tarihi 28 Şubat 2024 olarak belirlenmiştir.

Yeni düzenleme, ticari hayatta sıkça karşılaşılan menkul ödeme sözleşmelerinde Türk lirası üzerinden ödeme zorunluluğunun getirilmesiyle yaşanan zorlukların ve mağduriyetlerin giderilmesini amaçlamaktadır. Mevzubahis istisnaların dışında kalan menkul satış sözleşmelerinde ödeme yükümlülüklerinin, döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılsa dahi, Türk lirası cinsinden yerine getirilmesi gerekmektedir.